

Д-р екон. наук Семенча І. Є., Мироненко К. Є.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

АКТУАЛЬНІСТЬ ОЦІНЮВАННЯ РЕНТАБЕЛЬНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В КРИЗОВИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ

У кризових умовах господарювання актуальність оцінювання рентабельності діяльності підприємства набуває особливого значення через зростання невизначеності та ризиків на ринку. Кризові ситуації, такі як економічні зміни, пандемії, фінансові колапси, можуть суттєво впливати на фінансове становище підприємств, їх прибутковість та стійкість. Оцінка рентабельності в цих умовах є ключовою для прийняття ефективних управлінських рішень, адаптації до нових реалій ринку та забезпечення фінансової стійкості. Здатність вчасно та адекватно оцінювати рентабельність стає стратегічно важливою умовою виживання та подальшого розвитку будь-якого підприємства в умовах невизначеності та конкурентної напруги.

Мета даного дослідження включає наступні аспекти, що потребують подальшої розробки:

1) оцінка впливу кризових умов на фінансовий стан підприємства: дослідження може визначати, які саме аспекти кризи, такі як економічні труднощі, фінансові колапси чи інші чинники, впливають на рентабельність підприємства;

2) визначення ключових факторів, що впливають на рентабельність: аналіз може виявити основні фактори, які визначають рентабельність у кризових умовах, такі як зміни в споживчому попиті, вартість ресурсів, конкурентні тиски тощо;

3) розробка стратегій управління для підприємств: дослідження може надавати рекомендації та стратегії для підприємств щодо управління рентабельністю в умовах кризи, допомагаючи їм адаптуватися та зберігати стійкість;

4) підвищення розуміння ринкових умов: дослідження може сприяти загальному розумінню того, які чинники та умови можуть впливати на рентабельність підприємств під час економічних криз, що може бути корисним як для бізнес-спільноти, так і для академічного світу.

В контексті кризових умов господарювання, оцінка рентабельності підприємств стає надзвичайно важливою для забезпечення їхньої фінансової

стійкості та ефективного управління. Рентабельність як ключовий фінансовий показник відображає співвідношення між прибутками та витратами, але в умовах кризи це поняття отримує новий рівень значущості.

Дослідження Баліцької В.В. [1], Глущенко О.В. [2], Ковальова В.П. [3], Литвиненко І.С. [4] відображає актуальність теми оцінки рентабельності підприємств в контексті української економіки та спрямоване на визначення істинних фінансових результатів суб'єктів господарювання в Україні, що є критичним у періоди економічних коливань та криз. Автори використовували аналіз фінансових звітів підприємств та макроекономічних показників для оцінки рівня рентабельності українських підприємств.

Одним із основних аспектів, який на нашу думку варто розглядати в теоретичному контексті, є визначення впливу кризових явищ на фактори, що визначають рентабельність. Зміни в споживчому попиті, коливання цін на ресурси, збільшення конкурентного тиску — всі ці фактори можуть суттєво впливати на показник рентабельності підприємств.

Важливо розглядати рентабельність як комплексний показник, враховуючи як фінансові аспекти, так і оптимізацію внутрішніх процесів. Теоретичний аналіз також охоплює роль стратегій управління в умовах кризи, таких як диверсифікація, раціоналізація витрат та управління ризиками.

Наше дослідження дозволило виявити ряд важливих аспектів, які варто враховувати в аналізі та стратегіях управління в умовах кризи. Перше і найбільш суттєве висновок полягає в тому, що кризові умови суттєво впливають на рентабельність підприємств. Зміни в економічному середовищі, коливання попиту та загострення конкуренції створюють складні виклики, на які підприємства повинні реагувати швидко та ефективно. Друге важлива рекомендація стосується необхідності інтегрованого підходу до оцінки рентабельності. Зокрема, урахування макроекономічних факторів, таких як зміни валютних курсів, ставок інфляції та глобальних економічних тенденцій, є важливим для повного розуміння факторів, що визначають прибутковість. Третій висновок стосується важливості адаптивності та гнучкості стратегій управління. Підприємства, які успішно пристосовують свої бізнес-моделі, швидко реагують на зміни та вдосконалюють ефективність витрат, можуть досягти стійкості навіть у складних економічних умовах.

Загалом, наше дослідження доводить, що оцінка рентабельності в кризових умовах є необхідною для розробки стратегій, спрямованих на збереження та зміцнення фінансової стійкості підприємств. В умовах невизначеності та змін вона стає не тільки інструментом фінансового аналізу, але і ключовим фактором управління для досягнення успіху в динамічному бізнес-середовищі.

Список використаних джерел:

- 1 Баліцька В.В. Рентабельність діяльності суб'єктів господарювання України: оцінювання істинних результатів. *Актуальні проблеми економіки*. 2019. № 11, С. 120-130.
- 2 Глущенко О.В. Вплив кризових явищ на рентабельність підприємств: аналіз сучасних тенденцій. *Фінанси та кредит*. 2021. № 5 (89), С. 56-65.
- 3 Ковальов В.П. Стратегії управління рентабельністю в умовах економічних криз. *Економічний аналіз*. 2023. № 15 (2), С. 34-45.
- 4 Литвиненко І.С. Інноваційні підходи до оцінювання рентабельності в умовах нестабільності ринку. *Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення та проблеми розвитку*. 2024. № 3 (45). С. 78-87.

Д-р екон. наук Семенча І. Є., Фартушний М. В.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСІВ ВИРОБНИЧОГО ПІДПРИЄМСТВА В МІНЛИВИХ УМОВАХ

Наразі актуальним є питання щодо оцінювання можливості раціонального використання ресурсів підприємств в мінливих умовах сьогодення. Сучасність потребує від підприємств бути розвиненими, організовувати виробничі процеси так, щоб досягти високого рівня конкурентоспроможності, дотримуватися не лише вітчизняних стандартів, а ще й міжнародних. На результативність підприємств впливає саме використання наявних ресурсів, а також формування ресурсного потенціалу. Найвпливовішими мінливими умовами останніх років стали, зокрема, установлення з 19 грудня 2020 р. до 30 червня 2023 р. на території України карантину та введення в Україні воєнного стану з 24 лютого 2022 року. Питання особливостей використання ресурсів підприємств з врахуванням умов ведення економічної діяльності в Україні досліджували останнім часом О.І. Олексюк, В.М. Москович, Н.С. Пласкова, О.Д. Щербань та інші. Так, К.М. Пшенишна у [1] зазначає, що високий економічний результат залежить